

LOOTUSRINGI JUHT

KARSKUSKASVATUSTÖÖ AJAKIRI

November 1928.

Nr. 2.

I aastakäik.

TOIMETUS: J. Elango, P. Kohtitsky, H. Roos.

VASTUTAV TOIMETAJA: H. ROOS.

VÄLJAANDJA: EESTI ÕPETAJATE LIIT

Ilmub koolitöö kuudel, vähemalt kuus korda aastas. Maksab: aastas — 50 s., üksik number — 10 s.

Toimetus ja talitus: Tallinna, Rataskaevu 22. Telef. 14-63.

Kas kool on õige paik karskustööks?

Meie aja avaliku elu tegelastel — nende seas eriti õpetajail — on tegevust üleliiga. Kuna juba kutsetöö täit tööjõudu nõuab, on igasugu kõrvaltöid ja tegevust peaaegu erandita igal ühel, — küll kultuurilistes ja majanduslikes organisatsioonides ja mujal. Näib siiski, et karskustöö päale meie õpetajaskond tarvilist tähelepanu ei pööra. On koole, kus mitu õpetajat, kuid karskuspäevade korraldamisel ei taha ükski neist asjast kinni võtta. Paljudes koolides piirduktakse karskuspäeval ainult tunnilise vestlusega, ehk kuiva ettelugemisega sellekohasest kirjandusest; õpilaste vanemate karskuskooosolekud, mis kevadeti harilikult pühapäeva päale määratud, on enamikus kooles hoopis korraldamata jäänud. Paljud koolid jätavad sellegi vähese üle, mis tehtud, keskkohale tarviliku aruande saatmata.

Karskustöös peab õpetajaskond senisest rohkem kaasa tõmbama. Eks ole meil päev päevalt rohkem ja rohkem selge, missugust pöörast varade, tervise, moraali ja kultuuri hävitustööd joomine meie väikse rahva seas päev päevalt ikka suurema eduga teeb. Ei ole enam paika, kuhu alkohol ei julgeks järele tulla. Olgu koolimaja, seltsimaja, — perekonnast rääkimata. Peab arvama, et need, kes karskustööd kõrvalise tähtsusega asjaks peavad, on kas liiga ükskõiksed, hoolimatud ehk, mis veel kurvem, kuuluvad nende hulka, kes alkoholile alla on vandunud ja temaga võitlusjalale astuda ei tihka või ei jaksa.

Karskustöö tegijate ja pooldajate edu takistab veel oma korda meile kahjuks nii omane ühise keele mitteleidmine. Nii palju on karsklaste ja karskuse pooldajatel etteheidete tegijaid tööviiside kohta. Vist rohkem, kui ühelgi teisel alal on meie karskustegelasi ja nende tegevust arvustatud ja pilgatud. Osa arvustajaid ei poolda üldse erilist karskustööd koolis. Kui haridusministeeriumi vastutulekul on võidud paaril päeval iga õppeaasta kestel üle kogu riigi karskusasja igas klassis käsitleda ja lisaks sellele korda on läinud inimesi leida, kes koolides vahetevahel kõnesid pidamas käivad, siis on mitmel pool kuulda olnud selle tööviisi hukkamõistmist. Laste juures karskustöö tegemine olla lahtisest uksest sisse murdmine, olla ju lapsed nii-kui-nii karsked. Kogu koolitöö pidada nii-kui-nii karskustöö olema — hurjutatakse siit ja säält. Eriti hukka tahetakse mõnelt poolt mõista võõraste kõnelejate tulekut kooli...

Armsad arvustajad! Kui hurjutate 10—13-aastaste seas karskustöö tegemist ja nimetate seda avatud ustest sisse murdmiseks, siis võtke arvesse, et 16—17-aastaste juures sagedasti ukсед juba nii kinni on, et avamine üldse küsitavaks jääb...

Ühes väikeses kooliringkonnas, kus umbes paarikümne noore juures (16—20. a.) ankeet korraldati, selgus, et päale ühe kõik juba mitmel korral purjus olid olnud. Koolis, kus karskusringi tööd juhtisin (õpilaste arv 700 ümber),

panin tähele, et just nooremad õpilased terasemalt kõneleja juttu jälgisid. Koolilastele ei õpetata ju ainult, et ära tarvita alkoholi, et sa joomariks ei saaks, vaid ka seda, kuidas ümbruskonna pääle iga üksik oma mõju saab avaldada, alates oma perekonnast. Eks ole väikse lapse palvel oma isa pääle mõju suurem, kui võõral? Kui õpilastest üks kümnen-dikki oma perekonnaliigetele suudavad edasi anda seda, mis nad joomise kahjust koolis kuulevad, mis alkohol meile kurja teeb — juba sellestki jätkub, et koolikarskus-tööd vääriliseks tunnista-da. Võõraste kõnelejate kooli tulek on tervitatav. Ta annab kohalistele tege-lastele julgust ja uut hoogu. Ta on ka mõnes kohas päästjaks, kus omal tege-lastest puudus, ehk kui need avalikkuse

ees julgelt ei saa karskust soovitada, olles ise siin-sääl karskuse vastu patustanud. Külakosti pakkujad on igal alal värskendava mõjuga.*)

Siin pole koht pikemalt asja käsitleda. Tahaks hüüda: arvustagem vähem! Kui endast pole tegijat, siis vähemalt ärgu võetagu julgust segada neid, kellel tahet ja jõudu midagi toime viia! Meie aeg nõuab, et kool täie rinnaga meie suurema vaenlase — alkoholi — vastu sõdima peab!

J. Depman.

*) Muidugi eeldades, et nad küllalt kompetentsed ja kasvatuslikes ning kooli küsimu-sis teadlikud ja kogenud.

Toimetus.

Laste karskusvõistluskirjutis.

Juhised korraldajaile.

Võistluskirjutiste korraldamine karskusküsimusest on mõnes rohkem arenenud karskusmaas kujunenud suureks kasvatavaks teguriks ja annud häid tagajärgi. Meilgi on sellega katset tehtud. Õpetajate Karskuskasvatustsiit korraldas kahel viimasel õppeaastal võist-luse, millest 1927. a. 2421 ja 1928. a. kevadel 3247 õpilast osa võttis.

Käesoleval õppeaastal korraldab võistluse Eesti Õpetajate Liidu karskuskasvatustoimkond. Üldjoontes tahavad korraldajad toetuda seniste võist-luste põhimõtetele ja kogemustele. Eel-seisvast võistlusest võivad osa võtta kõik algkoolide õpilased ja lootusringide liikmed. Osavõtjad jagatakse kahte rühma: 1) noorem rühm, kuhu kuuluvad esimese nelja õppeaasta kasvandikud (loomulikult 3. ja 4. klassi lapsed, sest 1. ja 2. kl. õpilased on alles liig vähese ettevalmistusega), ja 2) vanem rühm, kuhu kuuluvad 5. ja 6. kl. ja täiendusklasside õpilased.

Õppimisraamatu selleks võistluseks kirjutab E. O. L. karskusekretär P. Kochtitsky. Õppimisraamat „*Joovastusained ja majanduselu*“ on määratud nii nooremale kui vanemale rühmale. Kõik lootusringid ja koolid, kes kavatsevad võistlusest osa võtta, kandku selle

ees hoolt, et kõik osavõtjad õpilased aegsasti õpiraamatukestega varustatud oleks. On väga tähtis, et just iga võistluse vastu valmistaja õppimisraamatukese saaks, sest muidu tuleks neil, kellel omal raamatut ei ole ja kes seda naabri käest laenama peavad, halvemat tingimustes võistlusele valmistuda. Kui mõnel õpilasel raamatukese ostmiseks raha ei ole, siis tuleks neile raamat kooli või ringi arvel kinkida. Kõigiti kohane oleks õppijaile kõigile ringi arvel raamatud hankida ja kätte anda, et lapsed neid raamatuid saaks ka kodu viia, sääl näidata ja sellega ka kodudes huvi äratada karskusküsimuse vastu.

Õppimisraamat on juba trükist ilmunud ja neid tuleb tellida Õpetajate Liidu käest (aadress: Tallinna, Rataskaevu 22), raamatute raha kas postmarkides ehk rahakaardiga ette saates. Õppimisraamat maksab 15 senti. Raamatuid tellides tuleb üles anda osavõtjate arv kummaski rühmas, tellitud raamatute arv ja tellija täpne aadress.

Õppimist ja ettevalmistamist korraldab iga ring ja kool muidugi oma äranägemise järele. Kõige kohasem oleks selleks lootusringide koosolekuid tarvitada. Õpetajal ja rühmajuhil tuleb rohkesti täiendavaid ja selgitavaid

seletusi anda, sest õppimisraamat on väike ja konspektiivne.

Võistlus korraldatakse 10. märtsil 1929. a. Paar nädalat enne võistluse päeva saadab Õp. Liidu K.-toimkond kõigile neile ringidele ja koolidele, kes õppimisraamatud tellinud ja kes teatanud, et nad võistlusest osa võtavad, vastaval arvul võistlusküsimuslehti. Õpilasi ei tule võistlusküsimustega enne võistluspäeva tutvustada. Määratud päeval, osavõtjate eneste poolt kohaseks peetud kella ajal, koguvad võistlusele ettevalmistatud õpilased kokku, igauks neist saab lehekese, mis umbes kümme-kond võistlusküsimust sisaldab, ja peab siis katsuma neile esitatud küsimusile asjalikud ja tabavad vastused anda. Vastuste andmisega ongi võistlus toimetatud. Loomulikult piirduvad küsimused kindlasti ainult selle materjaliga, mis õppimisraamatus leidub, kusjuures arvude päheõppimine tarvilik ei ole.

Kirjutamiseks tuleb aega anda *kaheks tundi*. Üksikasjalised ja täpsad juhised kirjutamise kohta saadetakse välja ühes võistlusküsimustega.

Rühma juhatajal tuleb kõik aeg valvata, et ei juhtu korrarikumisi. Võistluse lõpul tulevad kirjutised kokku korjata, läbi lugeda, nendes leiduvad vead ära märkida ja tööd hinnata numbritega — 2, 3, 4 või märkusega — nõrk, rahuloldav, häa. Kõik osavõtjad tulevad registreerida erilisel aruandelehel, mis ühes võistlusküsimustega kätte saadetakse. Kõik võistlustööd ühes aruandelehega tulevad saata E. Ö. L. K.-toimkonnale Tallinna.

Sel teel kokku tulnud kirjutised loetakse liidus veel kord läbi ja hinnatakse teistkordselt, kusjuures kohapäälse ja liidu hindamise lahkumineku puhul maksvaks jääb viimane.

Kõigile osavõtjaile annab liit ilusad mälestuslehed, kuna parimate kirjutiste autorid kummaski vanadusrühmas saavad auhinnaks lastekohased raamatud. Nii pea kui hindamine liidus sündinud, saadetakse mälestuslehed ja auhinnad välja. Kuid nende väljajagamine peaks sündima kogu riigis ühel ajal nagu võistlus isegi. Kõige kohasem aeg selleks on lootusringide kevadpüha, mis käesoleval õppeaastal arvatavasti maikuu alul peetakse.

Õpetajate Liit loodab, et meie õpetajad andumusega ja rohkel arvul sellest huvitavast ja häid tagajärgi töötavast ettevõttest kinni hakkavad ja tuhandeid lapsi karskusteadmistega rikastades ja neis karskusmeelsust ja -veendumust kasvatades võistlusele ette valmistavad. Koolides, kus mõlemasse rühma kuulub õpilasi, oleks soovitatav ettevalmistus- ja õpetustöö vähemalt kahe õpetaja vahel jagada. Koolides, kus väga palju õpilasi, on soovitatav igas klassis iseseisvalt ettevalmistajate rühm moodustada. On väga tähtis, et igal ettevalmistajate rühmal oleks oma juht, sest kui üks õpetaja peab mitut rühma juhtima ja õpetama, läheb see töö tal liiasti raskeks, mille all õpilaste teadmiste kogumine ja edenemine kannatab.

Teadagi nõuab iga vabatahtliku ülesande oma pääle võtmine palju ohvrimeelt ja kohusetunnet, kuid loodame, et meie õpetajail ohvrimeelest puudu ei tule, seda enam, et kõne all on ülesanne, mille külvist hääd vilja saavad lõigata tulevased põlved aastakümnete jooksul.

Kui päästame lapsed alkoholismi tondi käest, siis oleme päästnud kogu rahva.

Laste võistluskirjutised Soomes.

Eeskujuks Eestis paaril viimasel aastal korraldatud laste karkusvõistluskirjutistele olid Soome karskustege-laste kogemused. Soomes on juba 25 aastat suure püsivusega ja järjekindlusega seda tööala arendatud ja viimastel aastatel otse kolossaalsete tulemus-

teni jõutud. Kui Soome karskusseltsi „Raittiuden Ystävät“ lootusringide komitee 1904. aastal võistluskirjutistega esimest korda katset tegi, siis äratas see küll suurt tähelepanu, kuid osavõtjaid ei kogunenud rohketest ülesandmistest hoolimata siiski enam kui ai-

nult 339. Vist oli takistuseks ettevõtte uudus ja selgete piiride puudumine. Nii näiteks ei olnud selge, kellele õieti oli ettevõtte mõeldud, sest osavõtjaid leidis 9-aastaseist alates kuni 46-aastaseeni. Hiljem hakati osavõtjate vanust piirama, kuni välja jõuti algkooli piirideni, kuhu peatuma jäädi.

Esimesil aastail jagati võistlejad vanuse järele kolme, hiljem aga kahte rühma, ning auhindadeks jagati alul väärtuslikke karskusraamatuid, kui aga osavõtjate üldary kasvas ja nende vanusepiir langes, oldi sunnitud varaliste abinõude nappuse pärast auhindadeks andma ainult väikseid odavahinnalisi raamatuid. Selle juures on püütud silmas pidada, et võimalikult igasse võistlusest osavõtnud rühma satuks mõni auhind. Pääle selle saab iga võistlusest osavõtja nägusa mälestuslehe.

Ainevalikus piirduti esimesil aastail varemilmunud valmi materjaliga, kuid peagi hakati selleks kirjutama erilisi õpiraamatuid. Muuseas on käsitatud näit. järgmisi küsimusi: joovastavate jookide mõju; karskusküsimuse ühiskondlik tähtsus; keeluseadus; alkohol ja noorsugu; alkohol ja ühiskond; kodu ja joovastavad joogid; alkohol ja tiisikus; alkohol ja sport; kodumaa karskeks!; mida õpin lootusringis jne. jne.

Võistlusest osavõtjate arv on — välja arvates mõned kõikumised — järjest kasvanud.

1904. a. oli	339	osavõtjat,
1906. a. „	1.139	„
1909. a. „	2.383	„
1913. a. „	3.145	„
1915. a. „	5.591	„
1917. a. „	6.636	„
1921. a. „	9.637	„

1922. a. oli	15.285	osavõtjat,
1923. a. „	18.741	„
1924. a. „	22.947	„
1925. a. „	34.093	„
1926. a. „	39.648	„
1927. a. „	59.043	„
1928. a. „	82.895	„

Kokku on osavõtjaid olnud 329.406 ning auhindu on antud 83.666 kirjutajale.

Kokkuvõttes võib väita, et laste karskusvõistluskirjutiste korraldamine Soomes on omapärasemaid võtteid alkoholismivastases võitluses kogu ilmas. See laste keskel arendatav tegevus ei piirdu ainult lastega. Selle mõju ulatub palju laiemale. Võistluse õpiraamatuid ei loe ainult 100.000 õpilast, vaid ka nende õpilaste vanemad, vennad, õed ja lähemad tuttavad. Õpilase huvi ja kiindumus võistlusesse äratav koduste tähelepanu ja põhjustab korduvaid mõttevahetusi karskusküsimusest, mille tagajärjel see küsimus mõnelegi tavaliselt ükskõiksele ja eemalseisjale selgemaks saab ja karskusmõte mõneski kodus idanema pääseb.

Kõige suurem tähtsus on aga neil elamusil, mida võistlus pakub osavõtjatele. Võistlusele ettevalmistamise ajajärk, võistluse päev, võistluse tulemuste avaldamine ja lõpuks mälestuslehtede ning auhindade väljajagamine — need on kõik sündmused, mis jätavad kustumatud jäljed nooresse hingesse. Ja kui see noorte põlv, kes sellase ettevalmistuse saanud, kord suureks saab, siis peab muudatus tulema. Selles lootuses külvab õpetajaskond nii Soomes kui mujal karskuse seemet.

J. E.

Isiklikud mälestuslehed lootusringi liikmeile.

Et õpilased oleks rohkem seotud lootusringiga kui nende ühise koondisega parema ja ilusama elu loomiseks, selleks tuleb nende elamusi kõigiti süvendada. Nii võib tarvitada selleks eriliselt kokkuseatud liikmekaarte. Kohati on tarvitatud klassides ühist nimekirja, mis õpilased ise kokkuseavad ja illustreerivad.

Üks sarnastest võtetest, kuidas siduda rohkem õpilast tema otsusega — kuuluda lootusringi ja olla *vääriline* liige —, on nõndanimetatud *isiklik mälestusleht*. See on illustreeritud mitmevärviline leht, mis sisaldab eneses lootusringi liikme ja noorkarsklase põhimõtteid ja juhiseid elu tervenduseks. Sarnase lehe annab õpetaja oma allkir-

jaga varustatult nimeliselt igale lootusringi astuvale õpilasele meeldetuletuseks õpilase otsusest, mis ta ringi astudes teeb. Eriti on see leht veel selle poolest tähtis, et ta praeguses olukorras teatud määral mõnel pool olemas olevat

nõudmist rinnamärgi järele kaudselt aitab lahendada.

Neid lehti võivad kõik koolid valmil kujul tasuta saada Eesti Õpetajate Liidu karskuskasvatustoimkonnalt (Tallinna, Rataskaevu 22).

Tellitagu proovieksemplaare.

„Hinge-höövel“.

Hans Roos.

Kõlblusõpetuse lahutamatu osana figureerib karskuseõpetus. Ükskõik misugust osa meie ühest või teisest käsitlеме, oleme puudutanud üht lüli eluõpetusest ja sellega kogu eluõpetuse ahela pannud liikuma. Mitte asjata ei peeta enesevalitsemist inimese põhivõimeks, millest tulevad kõik teised. Tõearmastus, ausus, algatusvõime, ettevaatus, kohusetunne, püsivus, leplikkus, tänulikkus, nautimishimu ja karske eluviis, kõik need ja palju teisigi voorusi veel lähtuvad enesevalitsemisest.

* * *

Jutustasin viienda klassi õpilastele, kuidas tekivad koolilaudadele sügavasti sisselõigatud nimetähed ja nimed, südamed ja nooled, ja muudki „kunstitööd“. Klassis on tulius koolilaud. Jääb mõistatuseks kuidas võib õpilane seesugusele lauale noaga märgid sisse lõigata. Küsin: kas õpilane peaks olema nii metsik? Ei, ei, ei. Aga lauad tunnistavad seda. Arusaamata.

Alul teeb õpilane sõrmeotsaga ringikese. Hiline sõrm jätab vaevalt märgatava jälje. Teine õpilane lisab sõrmeotsakesele veidikene küünt. Jäljeks väikene ringikene, kus jälle järgmine õpilane pliiatsotsakesega „iseenesest“ tiirutab. Ja kas pole huvitav õpetaja juttu kuulata ning pliiatsiga vurradi-vurradi ringe teha? „Ahaa, siin ring, kuid vähe lopergune, vaja noaga natike parandada. Parandatud. „Tühi ring? See just kui loodud minu monogrammile!“ Ja monogramm tõesti sobib ringi! Siis tekivad ringile lehed ja õied ning muud kaunistused.

Laud on rikutud, ilma et keegi oleks „tahtnud“. Aga ta oleks võinud jääda

rikkumata, kui seda oleks „tahtnud“.

Ja nüüd veel võib parandada seda ainult hõovli abil.

* * *

Edasi kõnelesime enesevalitsuse üle. Järgmiseks tunniks andsin üles järele mõelda nende juhuste üle, kus kellelgi enesega on tulnud kaubelda, võidelda.

Paar juhust refereeritult: Ema kinkis mulle kevadpühiks suure šokolaa-dist muna. Selle sees krõbises miski „üllatus“. Ema ütles, et ma muna enne pühi ei avaks. Ma lubasin. Kuid vaevalt oli ema välja läinud kui tuli kange himu muna avada. Juba oli muna pea-aegu lahti lõigatud, siis tuli meelde mu lubadus emale. Jätsin töö ja avasin muna alles pühi, kuid kogu aeg põkitset „üllatus“ mu meeles.

Teine: Täna anti meile juturaamatuid. Õpetaja hoiatas, et me tunniajal ei hakkaks lugema. Jutt oli aga huvitav. Lugesin paar lehekülge, aga kartes õpetaja „pragamist“ jätsin lugemise.

Kolmas õpilane oli kirjutanud töö „Hinge-höövel“.

Neljanda töö on sõna-sõnalt järgnevalt esitatud!

„Istusin üksinda toas ja lugesin juturaamatut. Korruga kuulsin õues tuttavat vilistamist. See oli minu sõber Robi. „Tule, läheme kalale!“ hüüdis ta. Mu silme ette kerkis vaikne jõgi, mille pääl mõned üksikud paadid liuglevad. Kui hää oleks praegusel silmapilgul jõe kaldal vana paju all istuda, korki silmitseda ja Robiga juttu vesta.

Kuid teiselt poolt — ma olin ju ometi lubanud emale, kui see kodunt ära läks, et ma kodunt ära ei lähe. Olin

kui palavikus: kas minna — või mitte minna — kas minna, või mitte minna. Kuid viimaks lõin endale vastu rindu ja ütlesin: „Ma olen ju ometi enese üle peremees, ma olen lubanud ja ei lähe ka!“ Ja alati edaspidi olen ma enese üle selle mõttega valitsenud ja enesest võitu saanud.“

Kas pole elamusi? Küll lapsepõlve kartust, küll sulasepõlve, küll hamletlikku mõtiskelu.

Sooviks, et südamete hõoveldamine areneks, et poleks vajadustki hõoveldamiseks.

Töö lootusringis.

Mis maksavad joovastusained?

1. Tähtsamate toitaine turuhinnad. Kuidas oli majandusliselt läinud suvi ja sügis? Jutustatakse, kuidas taludes põllu-, aia- ja heinasaadused õnnestusid, kuidas neid müügile toimetati ja mis maksid nad linnas, turul.

2. Mis tarvitame veel pääle toitaine? Riidet — kehakatteks, korteris — kütet ja valgustust, vaimliste nõuete rahulduseks raamatuid, kunsti jne.

Aga tarvitatakse ka veel — joovastusaineid: viina, õlut, tubakat.

(Eelmisest vestlusest teatakse, kui võrd nende tarvitamine põhjendatud on.)

3. Mis maksavad viin, õlu, tubak? Piiiritus 95° — liiter (350:¾) 4 kr. 66 s. Kui palju maksab siis liiter viina — 40°? Pudel õlut (pool toopi) maksab 35 senti, mis maksab liiter? Aga mis maksab liiter piima?

Tubaka ¼ naela hind 50—125 senti, mis maksab keskmiselt üks nael tubakat? Aga nael leiba, saia, liha, kartuleid jne.?

4. Kui palju tarvitati alkoholi läinud aastal joogiks Eestis ja mis see maksis. Aktsiisi peavalitsuse andmete järele:

piiiritust	3.289.381	liitrit
likööre	200.030	„
veine	174.645	„
õlut	17.544.460	pudelit.

Arvestage nende hind!

5. Tubakat: 15.297 puuda 12 naela ja 1.025.523.760 paberossi. Hind kokku?

6. Kui palju makseti jobvastusainete eest kokku läinud aastal? Kui palju üldiselt? Mis teeks see iga hinge pääle, kui elanikke on 1.200.000?

7. Missuguseid kulusid tekitavad joovastusained veel? Aja raiskamine, terviserikked, õnnetusid, kuritööd ja paljugi muud, mida otsekohe rahaliselt arvestada ei saa.

Õpilased jutustavad oma ümbrusest kuuldud näiteid, õpetaja täiendab ja üldistab.

8. Aga kuidas oleks kasulikum tarvitada joovastusainete nautimiseks kulutatud summe? Tuuakse näiteid, eelmiste arvude põhjal, kui palju jõuab aasta, viie aasta, kümne aasta jne. jooksul tarvitada raha keskmine alkoholi tarvitaja, keskmine suitsetaja. Vastukaaluks, mis võiks selle rahaga meeldivamat saada. Õpilased isikliste huvide kohaselt lahendavad ülesandeid.

9. Koduseks tööks. Õpilased arvestavad, kui palju oleks aastas joodud ja aastas suitsetatud raha eest (üle maa arvatud) võinud teha kasulikku: ehitada maju, juurde soetada põllupinda, jne. — valides oma huvide kohaselt. Samuti, mis oleks iga õpilane omale tahtnud soetada selle raha eest, mis mõni keskmine õlle tarvitaja ehk keskmine suitsetaja aastas kulutab. Järgmisel koosolekul võivad saadud vastused olla kasulikuks materjaliks, kui võrd see „kasutamine“ õnnestunud, andes aime üksikute õpilaste huvidest.

Illustratsioonidena võidakse joonistada diagramme: a) kui palju saab krooni eest viina, kui palju — kartuleid; b) liitri piiirituse ja liitri piima hind sentides jne.

P. K.

Põhjata kruus.

See oli jõuka talu köögi seinale riputatud, ja sääl ma teda nägin — savist, kõrvaga kruusi.

Peremees märkas, et see iseäraline köögi-riist äratas mu tähelepanu ja ütles naeratades:

„Panete vist imeks, et meil ripub põhjata kruus seinal. Selleks on aga meil iseäralik põhjus, mida mu naine paremini võiks seletada kui mina.

Vaadake, selle talu pärisin mina isa käest. Minu isa tegi hoolega tööd ja oli igapidi tubli mees, vähemalt selleaegse rahva arvamise järele. Ta elas kaunis vanaks. Kui ta suri ja mina talu omale sain, olin ma juba kolm aastat naisemees olnud. Talu oma kätte võttes sain teada, mis ma sugugi oodanud ega uskunud ei olnud, et talu pääl oli 200.000 marka võlga.

— Kuule, Leena, ütlesin oma naisele, sellest asjast ei saa mina õieti aru. Isa sai talu kõige majakraamiga ja ilma võlata. Ka metsa oli hää jagu. Isal oli kolm poega, nii et töörahvale ka palju maksta ei olnud, sest lapsed tegid hoolega tööd. Ja ometi on talupidamine tagurpidi läinud, nii et meil on nüüd 200.000 marka võlga. Kuidas käib küll minu käsi, kes ma pean pääle hakkama võlga ja hävitatud metsaga.

Seda öeldes läksin kapi juurde, et kruusist, kus oli veel natuke „eluvett“, meelejahu- tuseks mõnd lonksu võtta. Seda tehes panin aga tähele, et naine pilkavalt naeratas. Küsisin selle põhjust.

— Armas Kaarel, vastas ta, ära pahanda, aga see on minu meelest naljakas, kui sa nii hoolega võla sündimise üle aru pead ja siis kohe kruusist kibedat rüüpad.

Küsisin, mis ta sellega tahab ütelda.

— Ma mõtlen selle pääle, kust see võlg on tulnud.

— Kust võlg on tulnud!

Kust ta siis on tulnud?

Eks see on halbade aegade süü?

Naine tuli lähemale, vaatas mulle hellasti silma ja ütles:

— Ma olen selle asja üle hoolega järele mõtelnud ja arvan sulle abinõu võivat näidata, millelega kõik selle võla võid mõne aasta jooksul tasuda, kui tahad minu nõu järele teha.

— Muidugi teada, et tahan, kui selle- kaudu mõne aastaga võlast lahti võin saada.

vastasin ma. Pajata siis nüüd, missuguse nõu leidnud oled!

Ta vaikis natukene aega ja vastas siis:

— Ei see polegi nii tähtis. Aga kõige- päält tööta mulle, et sa iialgi ei pea rohkem joovastavaid jookke kodus, kui selles kruusis hoida võid?

Teadsin, et isal oli kombeks kibedatel töö- aegadel suuremate nõudega linnast viina tuua, et tagavara nii pea ei lõpeks. Mõtlesin, et naine sellesama pääle tähendaski ja luba- sin.

— Sina töötad siis, et sa iialgi rohkem viina ei too, kui selles kruusis hoida võid? küsis naine uuesti.

— Töötan muidugi. Nüüd aga ütle, mil kombel pääsen võlast.

— Küll ütlen, aga teine kord; nüüd pean elajaid vaatama, ütles ta ja ruttas kiiresti minema.

Teisel hommikul tegin enne einet hoolega tööd. Söök ei maitsenud aga sugugi; teadsin kohe, mis oli vaja. Majas ei olnud viina til- kagi. Oli vaja kõigepäält linna minna ja jälle kruusi täis tuua, muidu ei tule tööst midagi välja.

Ma juhatasin sulasele töö kätte, riietusin ja läksin kapist kruusi võtma. Ehmatusega nägin aga, et kruus oli põhjata, põhi oli osa- vasti alt ära löödud.

Seisin, kruus käes, ja südames tõusis viha.

— Leena on's see sinu töö? küsisin nai- selt. Ta ei vastanud midagi, vaid hakkas nutma.

— Armas Kaarel, ütles ta viimaks. Säält on tulnud selle talu võlg. Selle kruusiga on ta meile kantud. Armas mees, lase kruus igavesti põhjata jääda ja mõtle, mis sa eile lubasid...

Ja nuttes pani ta käed mu kaela ümber.

Mina aga olin küllalt kuulnud. Otsekui soomused pudenesid mu silmadelt, ja ma nägin, mis ma ennem ei olnud näinud. Ma nägin, kust võlg meile ja mitmesse naabritallu oli tulnud. Ma mäletasin, kuidas isa tihtigi oli pidanud laenama, et kõrtsimehele, kes oli alati seda kruusi täitnud, viina võlga tasuda. Seda kõike nägin, ja ka sedagi, et mu käsi samuti käib, kui ma aegsasti ei pöördu teisele teele.

Suudlesin oma naist ja ütlesin:

— Armas Leena, tahan oma sõna pidada; ei ma töö kunagi rohkem viina, kui võin hoida selles kruusis.

Seda töotust olen pidanud. Võlg oli juba enne viit aastat maksetud, ja praegu on meil oma sadatuhat pangas mustade päevade jaoks.

Kruus ripub, nagu näete, praegugi seinal, nii kui ta sel päeval siia riputasime, ja

siin rippugu ta nii kaua kui elame. Meile on ta mälestuseks, aga võib olla, ehk on ta teistele õpetuseks.

(Kogust „Päikese poole.“)

Kroonika.

Karskustöö mujal. Eesti Karskusliidu andmetel ilmub *Rootsis* 40 karskusajakirja. Parlamendi 390 liikmest on 160 karskusrühmas. Vabaharidustöö vahenditena tegutsevad üle 5300 õpiringi.

Javas on k. a. lõpul üldine India Õpetajate Liidu koosolek, kus muu seas päevakorras ülevaade karskuskasvatustööst teistes maades. Referent on esperantokeelse kirjaga küsinud teateid Eesti kohta, mis temale ka saadetud on.

Harjumaa Õpetajate Liidu aastakoosolekul võeti vastu, pääle hr. H. Roosi referaadi „Karskus ja õpetaja kutseetika“ ja sellele järgnevat elavat mõttevahetust, ühemeelselt järgmised resolutsioonid:

1) Kongress tunnustab kasvatustöös tarvilikuks, et õpetaja pooldaks täiel määral karskust kui elureformi aadet ja isikliku eeskuju ja kaastööga aitaks võidelda joovastavate ainete nautimiskombe vastu.

2) Silmaspidades alkoholi müügi- ja joogikohtade demoraliseerivat mõju õpilaste pääle, tunnustab kongress tarvilikuks esineda vastavas asutuses ettepanekuga, et kõik alkoholi müügi- ja joogikohad maal vähemalt kaks kilomeetrit koolimajadest eemal asuks.

3) Igasugused peod, mis alkoholiga ühenduses, tulevad koolimajades ära keelata.

4) Arvesse võttes, et salaviinamüük õitseb ja järevalve küllalt hoolas ei ole, tuleb siseministeeriumi tähelepanu selle nähtuse pääle juhtida, ühtlasi ka seltskonda üles kutsuda selle pahe vastu võitlema.

Kõlblusõpetuse käsitamisel

uute õppekavade nõuete kohaselt pakub õpetajaile kõige rikkalikumat materjali meie parem noorsoo ajakiri

„Noorusmaa“.

„NOORUSMAA“ toob väärtuslikke kirjutisi suurte meeste elust ja tööst, tutvustades oma lugejaile meelivaldaval kujul nende eluvõitlust, kannatusi ja töösaavutusi.

„NOORUSMAA“ sisaldab palju väärtuslikku, huvitavat ja noortekohast lugemismaterjali, tutvustades noori kirjanduse ja kunstilмага.

„NOORUSMAA“ jutustused, luuletused ja pildid harivad noorsoo maitset.

„NOORUSMAA“ mitmekesised auhinna ülesanded, loodussõbra nurk, raadio osakond ja „Noorte vald“, kus

noorte oma tööd ilmuvad, pakuvad noorsoole siduvat tegevust ja vaimurikaat ajaviidet ning äratavad kõige üksikõiksemaski lapses aktiivsust ja tegutsemishimu ning pakuvad *kõlbliselt kasvatavat tööõõmu*.

„NOORUSMAA“ ilmub kord kuus ja maksab poolaastas 125 s., aastas 250 s. Üksiknumber 25 s. Tellida saab kõigist postiasutisist.

Toimetus ja talitus:

Tallinna, Rataskaevu 22. Tel. 14-63.

„Noorusmaa“ endisi aastakäike on veel saada ja nende hind on (kergetes köites):

1926. aastakäik: I pool . . . 1 kr.

II pool . . . 2 „

1927. aastakäik: I pool . . . 2 kr.

II pool . . . 2 „